

LIGJ
Nr.9358, datë 24.3.2005

**PËR RATIFIKIMIN E “MARRËVESHJES FINANCIARE NDËRMJET KËSHILLIT TË
MINISTRAVE TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË DHE KOMISIONIT TË
KOMUNITETEVE EUROPIANE, PËR PROGRAMIN VJETOR KOMBËTAR TË
VEPRIMIT, CARDS 2004”**

Në mbështetje të neneve 78, 83 pika 1 dhe 121 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

**KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

VENDOSI:

Neni 1

Ratifikohet “Marrëveshja financiare ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe Komisionit të Komuniteteve Europiane, për Programin Vjetor Kombëtar të Veprimit, CARDS 2004”.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**Shpallur me dekretin nr.4532, datë 13.4.2005 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë
Alfred Moisiu**

**MARRËVESHJE FINANCIARE
KUSHTET SPECIALE**

Komiteti European, këtu e tutje referuar si “Komuniteti”, i përfaqësuar nga Komisioni i Komiteteve Europiane, këtu e tutje referuar si “Komisioni”, nga njëra anë dhe Qeveria e Republikës së Shqipërisë, këtu e tutje referuar si “Përfituesi”, nga ana tjetër,
kanë rënë dakord si më poshtë:

Neni 1

Natyra dhe qëllimi i veprimit

1.1 Komuniteti do të kontribuojë për financimin e programit “Programi vjetor i veprimit, CARDS 2004 për Shqipërinë” këtu tutje referuar si “Programi”, i cili është përshkruar në dispozitat teknike dhe administrative në shtojcën II.

1.2 Ky program do të zbatohet në përputhje me Marrëveshjen Financiare dhe shtojcat e saj: kushtet e përgjithshme (shtojca I) dhe dispozitat teknike dhe administrative (shtojca II).

Qeveria nuk do të ndryshojë destinacionin dhe përdorimin fillestar dhe/ose të synuar të pajisjeve të dërguara, ambienteve dhe godinave të restauruara pjesërisht dhe/ose plotësisht me fondet e Komitetit, përveç rastit kur bihet dakord ndryshe me Komisionin.

Neni 2

Kontributi financiar i Komitetit

2.1 Kostoja totale e programit është 58 500 000 euro.

2.2 Komuniteti merr përsipër financimin e një shume jo më të madhe se 58.5 milionë euro.

Ndarja e kontributit financiar të Komunitetit sipas zërave të buxhetit është përshkruar në buxhetin e përfshirë në dispozitat teknike dhe administrative në shtojcën II.

Neni 3

Kontributi i Përfituesit

Aty ku një pjesë apo i gjithë kontributi i Përfituesit është i një natyre jofinanciare, rregullat e detajuara do të përcaktohen në një memorandum mirëkuptimi të veçantë në lidhje me çdo program/projekt.

Neni 4

Periudha e zbatimit

Periudha e zbatimit të Marrëveshjes Financiare do të fillojë në momentin e hyrjes në fuqi të Marrëveshjes Financiare dhe do të përfundojë, e shumta, në datën 31.12.2011. Kjo periudhë zbatimi do të përfshijë dy faza: një fazë operative të zbatimit, e cila do të fillojë në momentin e hyrjes në fuqi të Marrëveshjes Financiare dhe do të përfundojë në datën 31.12.2009. Nga kjo datë do të fillojë faza e mbylljes, e cila do të përfundojë në fund të periudhës së zbatimit.

Neni 5

Afati për nënshkrimin e kontratave të zbatimit të Marrëveshjes Financiare

Kontratat e zbatimit të Marrëveshjes Financiare do të nënshkruhen, e shumta, brenda datës 15.9.2007. Ky afat nuk mund të shtyhet.

Neni 6

Adresat

Të gjitha komunikimet në lidhje me zbatimin e Marrëveshjes Financiare do të jenë të shkruara, do t'i referohen shprehimisht programit dhe do të dërgohen në adresat e mëposhtme:

a) për Komisionin:

Komisioni i Komiteteve Europiane

Zyra Europiane e Ndimës dhe e Bashkëpunimit (L41 4/2)

Z.G.Quince, Drejtor

B-1049 Bruksel, Belgjikë

Fax: +32 2 295 74 82

b) për Përfituesin:

Znj. Ermelinda Meksi

Ministër i Integritetit Europian

Buleverdi "Dëshmorët e Kombit"

Tiranë, Shqipëri

Fax: +355 4 25 62 67

Neni 7

Shtojcat

7.1 Dokumentet e mëposhtme do t'i bashkëngjiten kësaj Marrëveshjeje dhe do të përbëjnë pjesë integrale të saj:

Shtojca I: Kushtet e përgjithshme

Shtojca II: Dispozitat teknike dhe administrative

7.2 Në rast të një konflikti midis dispozitave të shtojcave dhe atyre të kushteve speciale të Marrëveshjes Financiare, dispozitat e kushteve speciale do të kenë përparësi. Në rast të një konflikti midis dispozitave të shtojcës I dhe atyre të shtojcës II, dispozitat e shtojcës I do të kenë përparësi.

Neni 8

Kushte të tjera speciale të zbatueshme për programin

8.1 Kushtet e përgjithshme plotësohen nga dispozitat e mëposhtme:

8.1.1 Programi do të zbatohet nga shërbimet e Komisionit në emër të dhe në bashkëpunim të ngushtë me autoritetet kombëtare dhe/ose lokale të interesuara.

8.1.2 Zbatimi i decentralizuar nga autoritetet shqiptare mund të konsiderohet për një nga projektet e programet: Programi i Zhvillimit të Komuniteteve Lokale. Vendimi për decentralizimin e zbatimit do të merret me anë të një shkëmbimi letrash midis Komisionit dhe Përfituesit.

Neni 9

Hyrja në fuqi e Marrëveshjes Financiare

Marrëveshja Financiare do të hyjë në fuqi në datën në të cilën ajo do të nënshkruhet nga pala e fundit.

Bërë në dy kopje origjinale në gjuhën angleze, një kopje për Komisionin dhe një kopje për Përfituesin.

Për Komisionin

Z.G. Quince (firma)

Drejtor

Zyra e Bashkëpunimit Europe Aid

Bruksel, më 5.10.2004

Për Përfituesin:

Znj. Ermelinda Meksi

Ministër i Integrimit European

Tiranë, më

Rezervë: Për sa i përket nenit 9, kjo Marrëveshje Financiare do të hyjë në fuqi për palën shqiptare në ditën e hyrjes në fuqi të ligjit për ratifikimin e saj nga Kuvendi i Shqipërisë.

Ministri i Integrimit European
Ermelinda Meksi

SHTOJCA I

KUSHTET E PËRGJITHSHME

TITULLI I

FINANCIMI I PROJEKTIT/PROGRAMIT

Neni 1

Parime të përgjithshme

1.1 Kontributi financiar i Komunitetit do të kufizohet nga shuma e përcaktuar në Marrëveshjen Financiare.

1.2 Dhënia e financimit nga Komuniteti do të kushtëzohet nga plotësimi i detyrimeve që rrjedhin nga kjo Marrëveshje Financiare nga ana e Përfituesit.

Neni 2

Tejkalimi i kostove dhe mbulimi i tyre

2.1 Tejkalimet individuale të zërave të buxhetit të Marrëveshjes Financiare do të trajtohen me anë të rishpërndarjes së fondeve të buxhetit të përgjithshëm, në përputhje me nenin 17 të këtyre kushteve.

2.2 Në qoftë se ekziston një rrezik i tejkalimit të shumës totale të përcaktuar në Marrëveshjen Financiare, Komisioni mund ose të zvogëlojë projektin/programin, ose të kërkojë angazhimin e burimeve financiare të Përfituesit apo burime të tjera jokomunitare.

2.3 Në qoftë se projekti/programi nuk mund të zvogëlohet ose në qoftë se tejkalimi nuk mund të mbulohet as nga fondet e Përfituesit apo burime të tjera, Komisioni mund të japë, në mënyrë të

jashtëzakonshme, financime komunitare shtesë. Në këtë rast, kostot shtesë do të financohen pa cenuar rregullat dhe procedurat e Komunitetit, duke çelur një kontribut financiar shtesë, i cili do të përcaktohet nga Komisioni.

TITULLI II ZBATIMI

Neni 3

Parime të përgjithshme

3.1 Projekti/programi do të zbatohet nga Komisioni duke vepruar për dhe në emër të Përfituesit.

3.2 Komisioni do të përfaqësohet në shtetin e Përfituesit nga kryetari i delegacionit të tij.

Neni 4

Periudha e zbatimit

4.1 Periudha e zbatimit të Marrëveshjes Financiare do të fillojë me hyrjen në fuqi të Marrëveshjes Financiare dhe do të përfundojë në datën e përcaktuar në nenin 4 të kushteve specifike.

4.2 Kjo periudhë zbatimi do të përfshijë dy faza:

- një fazë operative zbatimi, ku kryhen veprimtaritë kryesore. Kjo fazë do të fillojë me hyrjen në fuqi të Marrëveshjes Financiare dhe do të përfundojë 24 muaj përpara fundit të kohës së zbatimit;

- faza e mbylljes gjatë së cilës do të kryhen kontrollet financiare dhe vlerësimi, si dhe do të mbyllën teknikisht dhe financiarisht kontratat për zbatimin e Marrëveshjes Financiare. Kjo fazë do të fillojë në datën e përfundimit të fazës operative të zbatimit dhe do të përfundojë e shumta 24 muaj pas kësaj date.

4.3 Kostot që rrjedhin nga aktivitetet kryesore do të jenë të pranueshme për financimin e Komunitetit vetëm në qoftë se ato kanë lindur gjatë fazës operative të zbatimit. Kostot që rrjedhin nga kontrolli financiar përfundimtar, vlerësimi dhe mbyllja e aktivitetëve do të jenë të pranueshme deri në fund të fazës së mbylljes.

4.4 Çdo fond i mbetur nga kontributi i Komunitetit do të fshihet automatikisht gjashtë muaj pas përfundimit të periudhës së zbatimit.

4.5 Në raste të jashtëzakonshme dhe të justifikuara siç duhet, mund të paraqitet një kërkesë për zgjatjen e fazës operative të zbatimit dhe, rrjedhimisht, të periudhës së zbatimit. Në qoftë se zgjatja e afatit kërkohet nga Përfituesi, kërkesa duhet të paraqitet të paktën tre muaj përpara përfundimit të fazës operative të zbatimit dhe të miratohet nga Komisioni përpara kësaj date.

4.6 Në rast të jashtëzakonshme dhe të justifikuara siç duhet dhe pas përfundimit të fazës operative të zbatimit, mund të paraqitet një kërkesë për zgjatjen e afatit të fazës së mbylljes dhe rrjedhimisht të periudhës së zbatimit. N.q.s zgjatja e afatit kërkohet nga Përfituesi, kërkesa duhet të paraqitet të paktën tre muaj përpara përfundimit të fazës së mbylljes dhe të miratohet nga Komisioni përpara kësaj date.

TITULLI III LIDHJA E KONTRATAVE DHE DHËNIA E GRANTEVE

Neni 5

Parime të përgjithshme

Të gjitha kontratat e zbatimit të Marrëveshjes Financiare duhet të lidhen në përputhje me procedurat dhe dokumentet standarde të përcaktuara dhe të publikuara nga Komisioni për zbatimin e operacioneve të jashtme, në fuqi, në momentin e nisjes së procedurave në fjalë.

Neni 6

Afati përfundimtar për nënshkrimin e kontratave të zbatimit të Marrëveshjes Financiare

6.1 Kontratat e zbatimit të Marrëveshjes Financiare duhet të nënshkruhen nga të dyja palët brenda tre vjetësh nga miratimi i angazhimit buxhetor nga Komisioni, pra e shumta deri në datën e caktuar në nenin 5 të kushteve specifike. Ky afat nuk mund të shtyhet.

6.2 Norma e mësipërme nuk do të aplikohet për kontratat e kontrollit financiar dhe të vlerësimit, të cilat mund të nënshkruhen edhe më vonë.

6.3 Në datën e përmendur në nenin 5 të kushteve specifike, çdo fond për të cilin nuk është nënshkruar ndonjë kontratë nuk janë nënshkruar, do të fshihet.

6.4 Çdo kontratë për të cilën nuk ka filluar asnjë pagesë brenda tre vjetësh nga nënshkrimi i saj do të përfundojë automatikisht dhe fondet e saj do të fshihen.

Neni 7

Pranueshmëria

7.1 Pjesëmarrja në ftesat për tenderat për kontratat për punime, furnizime ose shërbime është hapur në kushte barabarta për të gjithë personat fizikë dhe juridikë të shteteve anëtare të Komunitetit dhe në përputhje me kushtet specifike të akteve bazë rregulluese të sektorëve të interesuar të bashkëpunimit, për të gjithë personat fizikë dhe juridikë të vendeve të treta përfituese ose të çdo vendi tjetër të tretë të përcaktuar shprehimisht në këto akte.

7.2 Pjesëmarrja në konkursat për propozimet është e hapur në kushte të barabarta për të gjithë personat fizikë dhe juridikë të shteteve anëtare të Komunitetit dhe në përputhje me kushtet specifike të akteve bazë rregulluese të sektorëve të interesuar të bashkëpunimit, për të gjithë personat fizikë dhe juridikë të vendeve të treta përfituese ose të çdo vendi të tjetër tretë të përcaktuar shprehimisht në këto akte.

7.3 Në mënyrë të jashtëzakonshme, në raste të justifikuara të miratuara nga Komisioni, mund të vendoset që, në bazë të kushteve specifike të përcaktuara në aktet bazë rregulluese të sektorëve të interesuar të bashkëpunimit, të lejohen shtetasit e vendeve të treta, të ndryshëm nga ata të përcaktuar në paragrafin 1 dhe 2 të marrin pjesë në tenderat për kontrata.

7.4 Mallrat dhe furnizimet e financuara nga Komiteti dhe të nevojshme për përmbushjen e kontratave të punimeve, furnizimeve dhe shërbimeve, si dhe të procedurave të prokurimit të nisura nga përfituesi i grantit për zbatimin e aktivitetit të financiar, duhet të kenë origjinën e tyre në vende të pranueshme për të marrë pjesë, siç përcaktohet në 3 paragrafët e mësipërm.

7.5 Ky rregull i kombësisë do të aplikohet gjithashtu për ekspertët e propozuar nga ofruesit e shërbimeve, të cilët do të marrin pjesë në procedurat e tenderave ose në kontratat e shërbimeve të financuara nga Komuniteti.

TITULLI IV

RREGULLAT E ZBATUESHME PËR PËRMBUSHJEN E KONTRATAVE

Neni 8

E drejta e vendosjes dhe e qëndrimit

8.1 Kur justifikohet nga natyra e kontratës, personat fizikë dhe juridikë që marrin pjesë në ftesat për tender për kontratat e punimeve, furnizimeve ose shërbimeve do të gëzojnë të drejtën e përkoshme të vendosjes dhe të qëndrimit në vendin e Përfituesit. Kjo e drejtë do të jetë e vlefshme për një muaj pas dhënies së kontratës.

8.2 Kontraktorët (duke përfshirë Përfituesin e grantit) dhe personat fizikë, shërbimet e të cilëve janë të nevojshme për përmbushjen e kontratave, si dhe anëtarët e familjeve të tyre do të gëzojnë të drejtë të ngjashme gjatë zbatimit të projektit/programit.

Neni 9

Normat tatimore dhe doganore

9.1 Tatimet, detyrimet doganore dhe detyrime të tjera (duke përfshirë TVSH-në ose taksat ekuivalente) do të jenë të përjashtuara nga financimi i Komunitetit.

9.2 Shteti përfitues duhet të aplikojë për kontratat e prokurimeve dhe grantet e financuara nga

Komuniteti normat tatimore dhe doganore më të favorizuara, të aplikuara për shtetet ose organizatat e zhvillimit ndërkombëtar me të cilat ai ka marrëdhënie.

9.3 Aty ku Marrëveshja kuadër ose shkëmbimi i letrave të aplikueshme përfshin norma më të detajuara mbi këtë çështje, ato duhet të aplikohen gjithashtu.

Neni 10

Normat mbi kursin e këmbimit

10.1 Shteti përfitues merr përsipër të autorizojë importin ose blerjen e valutës së huaj të nevojshme për zbatimin e projektit. Ai merr përsipër gjithashtu të aplikojë normativën e tij kombëtare për kërkimin e valutës në një mënyrë jodiskriminuese për kontraktorët që lejohen të marrin pjesë sipas nenit 7 të këtyre kushteve.

10.2 Aty ku Marrëveshja kuadër ose shkëmbimi i letrave të aplikueshme përfshin norma më të detajuara mbi këtë çështje, ato duhet të aplikohen gjithashtu.

Neni 11

Përdorimi i të dhënave nga studimet

Aty ku Marrëveshja Financiare përfshin financimin e një studimi, kontratat në lidhje me këtë studim, nënshkruar për zbatimin e Marrëveshjes Financiare, duhet të rregullojnë pronësinë e këtij studimi, si dhe të drejtat e Përfituesit ose të Komisionit për të përdorur të dhënat në studim, për ta publikuar atë ose për t'ua dhënë palëve të treta.

Neni 12

Alokimi i fondeve të rikthyera nga kontratat

12.1 Fondet e rikthyera nga pagesat e kryera gabimisht, nga garancitë e pagesave parafinancuese ose nga përfitimet që rrjedhin nga garancitë e ofruara në bazë të kontratave të financuara sipas kësaj Marrëveshjeje Financiare, duhet të alokohen për projektin/programin.

12.2 Ndëshkimet financiare të vendosura nga autoriteti kontraktues ndaj një kandidati apo pjesëmarrësi në tender, i cili hyn në rastet e përjashtimit në kuadrin e një kontrate prokurimi, kërkesa për garancitë e tenderit, si dhe dëmet që i shkaktohen Komisionit do t'i ripaguhën buxhetit të përgjithshëm të Komuniteteve Europiane.

TITULLI V

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 13

Transparenca

13.1 Çdo projekt/program, financiar nga Komuniteti, do të jetë objekt i operacioneve të përshtatshme informuese dhe komunikuese. Këto veprime do të përcaktohen me miratimin e Komisionit.

13.2 Këto operacione informuese dhe komunikuese duhet të kryhen sipas rregullave të përcaktuara e të publikuara nga Komisioni për transparencën e aktiviteteve të jashtme në fuqi, në momentin e kryerjes së këtyre veprimeve.

Neni 14

Parandalimi i parregullsive, mashtrimit dhe korrupsionit

14.1 Përfituesi duhet të marrë masat e përshtatshme për të parandaluar parregullsitë dhe mashtrimet ose dhe me kërkesë të Komisionit, të nisë ndjekjet penale për rikthimin e fondeve të paguara gabimisht. Përfituesi do të informojë Komisionin për çdo masë të marrë.

14.2 "Parregullsi" do të thotë çdo shkelje e Marrëveshjes Financiare, kontratave të zbatimit ose e së drejtës komunitare, i cili shkaktohet si pasojë e një veprimi ose mosveprimi të një operatori ekonomik, dhe që ka ose do të kishte si efekt cenimin e buxhetit të përgjithshëm të Komuniteteve

Europiane ose të buxheteve të administruara prej tyre, duke pakësuar ose duke humbur të ardhura që rrjedhin nga burime të tyre të mbledhura direkt në emër të Komuniteteve Europiane, ose nga çdo zë i pajustificuar shpenzimi.

“Mashttrim” do të thotë çdo veprim ose mosveprim i qëllimshëm, që lidhet me:

- përdorimin ose paraqitjen e dokumenteve ose deklaratave të rreme, jokorrekte ose të paplota, të cilat kanë si efekt të tyre përvetësimin ose mbajtjen e padrejtë të fondeve nga buxheti i përgjithshëm i Komuniteteve Europiane ose nga buxhete e administruara prej tyre ose në emër të tyre.

- mosdhënien e informacionit në kundërshtim dhe detyrimet specifike, me të njëjtin efekt;

- keqpërdorimin e këtyre fondeve për qëllime të tjera të ndryshme nga ato për të cilat janë ofruar fillimisht.

Përfituesi do të informojë menjëherë Komisionin për çdo element që sillet në vëmendjen e tij, i cili lë për të dyshuar për parregullsi ose mashttrim.

14.3 Përfituesi merr përsipër të ndërmarrë të gjitha masat e duhura për të ndrequr çdo praktikë korruptive, pasive ose aktive, çfarëdo qoftë ajo, në çdo fazë të procedurës për dhënien e kontratave ose granteve ose në zbatimin e kontratave që lidhen me të. “Korrupsion pasiv” do të thotë veprim i paramenduar i një nënpunësi, i cili direkt ose me anë të një ndërmjetësi, kërkon ose përfiton avantazhe të çdo lloji çfarëdo qoftë ky, për veten e tij ose për një palë të tretë, ose pranon një premtim për një përfitim të tillë për të vepruar ose për t’u shmangur nga veprimi në përputhje me detyrën e tij ose në ushtrimin e funksioneve të tij, duke shkelur detyrat e tij funksionale, veprim që ka ose do të kishte si efekt cenimin e interesave financiare të Komuniteteve Europiane. “Korrupsion aktiv” do të thotë veprim i paramenduar i cilatdo që, direkt apo nëpërmejt një ndërmjetësi, i premtton ose i jep një avantazh të çdo lloji, çfarëdo qoftë ai, një nëpunësi për veten e tij ose për një palë të tretë, për të vepruar ose për t’u shmangur nga veprimi në përputhje me detyrën e tij ose në ushtrimin e funksioneve të tij, duke shkelur detyrat e tij funksionale, veprim që ka ose do të kishte si efekt cenimin e interesave financiare të Komuniteteve Europiane.

Neni 15

Verifikimet dhe kontrollet nga Komisioni, Zyra Europiane Kundër Mashttrimit (OLAF) dhe Gjykata e Kontrollit Financiar të Komuniteteve Europiane

15.1 Përfituesi bie dakord që Komisioni, OLAF dhe Gjykata e Kontrollit Financiar të Komuniteteve Europiane të kryejnë kontrolle dokumentacioni apo në vend mbi përdorimin që i është bërë financimit të Komunitetit sipas Marrëveshjes Financiare (duke përfshirë procedurat për dhënien e kontratave dhe granteve), si dhe të kryejnë një kontroll financiar të plotë, nëse e domosdoshme, në bazë të dokumenteve mbështetëse të llogarive dhe dokumenteve kontabël, si dhe të çdo dokumenti tjetër që lidhet me financimin e projektit/programit, gjatë gjithë kohëzgjatjes së marrëveshjes, si dhe për shtatë vjet pas datës së pagesës së fundit.

15.2 Përfituesi bie dakord gjithashtu që OLAF mund të kryejë kontrolle në vend dhe verifikime në përputhje me procedurat e përcaktuara nga e drejta komunitare për mbrojtjen e interesave financiare të Komuniteteve Europiane kundër mashttrimit dhe parregullsive të tjera.

15.3 Për këtë qëllim, Përfituesi merr përsipër t’u japë nëpunësve të Komisionit, të OLAF dhe të Gjykatës së Kontrollit Financiar të Komuniteteve Europiane, si dhe përfaqësuesve të tjerë të autorizuar, mundësinë e hyrjes në vendet dhe ambientet në të cilat aktivitetet e financuara sipas Marrëveshjes Financiare janë kryer, duke përfshirë sistemet e tyre kompjuterike, si dhe çdo dokument ose të dhënë të informatizuar që lidhet me administrimin teknik dhe financiar të këtyre aktiviteteve, si dhe të marrë përsipër çdo masë që është e nevojshme për të lehtësuar punën e tyre. Kjo mundësi hyrjeje për përfaqësuesit e autorizuar të Komisionit Europian të OLAF dhe Gjykatës së Kontrollit Financiar të Komuniteteve Europiane do të jepet në kushtet e një kofidencialiteti të plotë lidhur me palët e treta, duke mos cenuar detyrimet që rrjedhin nga e drejta publike të cilave ato i nënshtrohen. Dokumentet duhet të jenë të konsultueshme dhe të arkivuara në një mënyrë që të lejojë inspektim të lehtë të tyre. Përfituesi është i detyruar të njoftojnë Komisionin OLAF ose Gjykatën e Kontrollit Financiar të Komuniteteve Europiane për vendin e saktë ku ruhen këto dokumente.

15.4 Kontrollet dhe kontrollet financiare të përmendura më sipër do të aplikohen edhe për kontraktorët dhe nënkontraktorët të cilët kanë përfituar financime të Komunitetit.

15.5 Përfituesi do të njoftohet mbi misionet e kontrollit në vend nga përfaqësuesit e emëruar

nga Komisioni, OLAF ose Gjykata e Llogarive.

Neni 16

Konsultimet midis Komisionit dhe Përfituesit

16.1 Përfituesit dhe Komisioni do të konsultojnë njëri-tjetrin përpara paraqitjes së çdo mosmarrëveshjeje në lidhje me zbatimin ose interpretimin e kësaj Marrëveshjeje Financiare.

16.2 Konsultimet mund të çojnë në ndryshimin, ndërprerjen ose përfundimin e Marrëveshjes Financiare.

Neni 17

Ndryshimet në Marrëveshjen Financiare

17.1 Çdo ndryshim për shtojcën II të Marrëveshjes Financiare do të bëhet me shkrim dhe do të jetë objekt i një shtojce.

17.2 Në qoftë se kërkesa për një ndryshim vjen nga Përfituesi, ky i fundit duhet t'ia paraqesë kërkesën Komisionit të paktën tre muaj përpara datës së propozuar për hyrjen në fuqi të shtojcës, me përjashtim të rasteve të justifikuara siç duhet nga Përfituesi dhe të pranuar nga Komisioni.

17.3 Rastet specifike të zgjatjes së afatit të fazës operative të zbatimit të fazës së mbylljes janë të rregulluara nga neni 4 (5) dhe (6) i këtyre kushteve.

Neni 18

Pezullimi i Marrëveshjes Financiare

18.1 Marrëveshja Financiare mund të pezullohet në rastet e mëposhtme:

a) Komisioni mund të pezullojë zbatimin e Marrëveshjes Financiare në qoftë se Përfituesi shkel detyrimet që rrjedhin nga Marrëveshja Financiare.

b) Komisioni mund të pezullojë Marrëveshjen Financiare në qoftë se Përfituesi shkel një detyrim që lidhet me të drejtat e njeriut, parimet demokratike dhe shtetin e së drejtës, dhe në rastet serioze të korrupsionit.

c) Marrëveshja Financiare mund të pezullohet për shkak të një force madhore, siç përcaktohet më poshtë. "Forcë madhore" do të thotë një situatë e paparashikueshme dhe e jashtëzakonshme ose ngjarje përtej kontrollit të palëve, e cila pengon palët në përmbushjen e çdo detyrimi, dhe që nuk mund të ngarkohet një gabim ose pakujdesie të tyre (ose kontraktorëve të tyre, përfaqësuesve ose punonjësve), si dhe provohet të jetë e pakapërcyeshme pavarësisht nga përpjekjet që mund të bëhen. Difektet në pajisje ose materiale, ose vonesat për t'i bërë të disponueshme, mosmarrëveshjet e punës, grevat dhe vështirësitë financiare nuk mund të konsiderohen si forcë madhore. Një palë nuk do të konsiderohet në shkelje të detyrimeve të saj në qoftë se nuk ka mundur të përmbushë ato për shkak të një force madhore. Një palë që ballafaqohet me një forcë madhore duhet të informojë pa vonesë palën tjetër, duke deklaruar natyrën, kohëzgjatjen e mundshme dhe efektet e parashikuara të problemit. Gjithashtu, ajo duhet të marrë çdo masë për të minimizuar dëmet e mundshme.

18.2 Asnjë njoftim paraprak nuk do të jepet për vendimin e pezullimit.

18.3 Në momentin e njoftimit të pezullimit, do të tregohen edhe pasojat mbi kontratat në fuqi ose kontratat që janë ende për t'u firmosur.

Neni 19

Përfundimi i Marrëveshjes Financiare

19.1 Në qoftë se çështjet që shkaktojnë pezullimin e Marrëveshjes Financiare nuk zgjidhen për një periudhë katërmujore, çdo palë mund të mbarojë Marrëveshjen Financiare me dy muaj paralajmërim.

19.2 Kur një Marrëveshje Financiare nuk ka filluar ndonjë pagesë brenda tre vjetësh nga nënshkrimi i saj ose kontratat e zbatimit nuk janë firmosur sipas datave të përcaktuara në nenin 5 të këtyre kushteve, atëherë Marrëveshja Financiare do të mbarojë automatikisht.

19.3 Në momentin e njoftimit të mbarimit, do të tregohen edhe pasojat mbi kontratat në fuqi ose kontratat që janë ende për t'u firmosur.

Rregullat për zgjedhjen e mosmarrëveshjeve

20.1 Çdo mosmarrëveshje në lidhje me Marrëveshjen Financiare, e cila nuk mund të zgjidhet brenda një periudhe gjashtëmujore nga konsultimet midis palëve sipas nenit 16 të këtyre kushteve, mund të zgjidhet me anën e arbitratit me kërkesën e njëres prej palëve.

20.2 Në këtë rast, secila nga palët do të caktojë arbitër brenda 30 ditësh nga paraqitja e kërkesës për arbitrat. Në qoftë se kjo nuk verifikohet, secila nga palët mund t'i kërkojë Sekretarit të Përgjithshëm të Gjykatës së Përhershme të Arbitratit (Hagë) të caktojë një arbitër të dytë. Dy arbitrat, nga ana e tyre, do të caktojnë një arbitër të dytë. Dy arbitrat, nga ana e tyre, do të caktojnë një arbitër të tretë brenda 30 ditësh. Në qoftë se kjo nuk verifikohet, secila nga palët mund t'i kërkojnë Sekretarit të Përgjithshëm të Gjykatës së Përhershme të Arbitratit të caktojë arbitrin e tretë.

20.3 Përveç rastit kur arbitrat vendosin ndryshe, do të aplikohen procedurat e përcaktuara në Rregullat Fakultative të Arbitrimit për Organizatat Ndërkombëtare dhe Shtetet të Gjykatës së Përhershme të Arbitratit. Vendimi i arbitrave do të merret me shumicë votash brenda një periudhe tremujore.

20.4 Secila palë do të jetë e detyruar të marrë masat e nevojshme për aplikimin e vendimit të arbitrave.

SHTOJCA II**MASAT TEKNIKE DHE ADMINISTRATIVE****1. PËRMBLEDHJA E PROGRAMIT**

Në përputhje me dokumentin strategjik për Shqipërinë 2002-2006 (DS) dhe programin indikativ shumëvjeçar (PISH) 2002-2004, objektivi i përgjithshëm i programit CARDS kombëtar 2004 për Shqipërinë është mbështetje për pjesëmarrjen e Shqipërisë në procesin e stabilizim-asocimit (PSA), duke përfshirë kontributin për zhvillimin e përgjithshëm ekonomiko-shoqëror të vendit.

Si rrjedhim i kësaj, objektivat e detajuara të programit janë:

- sigurimi i rendit publik dhe i shtetit të së drejtës nëpërmjet forcimit të pushtetit gjyqësor dhe luftës kundër krimit të organizuar, mashtrimit financiar dhe korrupsionit;
- përmirësimi i funksionimit të shtetit dhe sigurimi i zbatimit të duhur të kuadrit ligjor, duke marrë parasysh edhe rritjen e sigurisë ligjore për individët dhe entet publike e private në Shqipëri;
- mbështetja për krijimin dhe funksionimin e një ekonomie tregu dhe nxitja e rritjes së sektorit privat dhe krijimit të vendeve të punës; të gjitha këto për të lehtësuar rritjen ekonomike të qëndrueshme, tregtinë dhe punësimin dhe për të siguruar integritimin e ekonomisë shqiptare me atë të BE-së dhe atë të komunitetit ndërkombëtar në përgjithësi;
- sigurimi i zbatimit të duhur prej Shqipërisë të marrëveshjes së ardhshme të stabilizim-asocimit me BE-në, si edhe përafrimi graduai legjislationit dhe strukturave shqiptare me ato të BE-së;
- mbrojtja e mjedisit; dhe
- forcimi i shoqërisë civile dhe përmirësimi i mëtejshëm i sistemit/procesit zgjedhor.

Në përputhje me këto objektiva të veçanta, me ndihmën e ofruar më parë nga PISH-i nevojat për fondet nga programi CARDS dhe masat specifike të orientuara kundër krimit të organizuar në Ballkan (siç u propozuan në Këshillin e Selanikut dhe për të cilat u ra dakord në takimin misterial të zhvillimit në Bruksel në datën 28 nëntor 2003 për Drejtësinë dhe Punët e Brendshme), programi i vitit 2004 për Shqipërinë do të mbulojë fushat prioritare të mëposhtme:

Fushat prioritare	Buxheti i propozur (M€)
Drejtësia dhe punët e brendshme	34.0
Forcimi i kapaciteteve administrative	3.0
Zhvillimi ekonomik dhe shoqëror	12.0
Mjedi dhe burimet natyrore	7.0
Stabilizimi demokratik	2.5
TOTALI	58.5

2. SITUATA NË VEND

Reformat në Shqipëri nga koha kur PISH-i u përgatit kanë qenë në përgjithësi të pamjaftueshme për të trajtuar sfidat e shumta me të cilat përballet vendi. Vetëm një numër i kufizuar i rekomandimeve të përfshira në raportin e PSA-së për vitin 2003 apo të dala nga takimet e Grupit të Posaçëm Këshillimor në dy vitet e fundit janë marrë parsysh ashtu siç duhet. Shqetësim të veçantë paraqesin për Shqipërinë çështjet që lidhen me konsolidimin e shtetit ligjor, si lufta kundër korrupsionit dhe krimit të organizuar, si dhe funksionimi i sistemit gjyqësor. Ndërsa Shqipëria mund të vlerësohet për rolin e saj përgjithësisht konstruktiv në rajon, pakësimin e trafikut në Adriatik dhe përafrimin e Marrëveshjes së ripranimit me komunitetin, rezultatet në fusha kyç si lufta kundër korrupsionit e krimit të organizuar dhe reformat në sistemin gjyqësor e administratën publike nuk kanë arritur atë që pritej.

Klima politike nuk ka lejuar zbatimin e duhur të reformave. Stabiliteti i brishtë politik i arritur në vitin 2002 është zëvendësuar progresisht në tensione të forta jo vetëm ndërmjet partive kryesore politike, por gjithashtu edhe brenda vetë Partisë Socialiste (PS) qeverisëse. Lufta për kryesimin e PS-së ka ndikuar negativisht në stabilitetin e qeverisë. Duke qenë se vëmendja e qeverisë është përqendruar gjithnjë e më shumë në këto vështirësi të brendshme, programi i reformave ka vazhduar të ketë vonesa. Si pasojë, shumë difekte të identifikuara në raportin e vitit 2001 të Grupit Drejtues të Nivelit të Lartë, në raportet e PSA-së të viteve 2002 dhe 2003 dhe gjatë dialogut politik me autoritetet shqiptare, mbeten të pazgjidhura. Për shembull, rekomandimet specifike për procesin zgjedhor nuk janë trajtuar, siç u provua qartësisht gjatë zgjedhjeve vendore të 12 tetorit 2003. Aftësitë e përgjithshme të administratës publike për zbatimin e detyrimeve të Shqipërisë në përputhje me Marrëveshjen e Stabilizim-Asocimit (MSA) mbeten çështje shqetësuese.

Në fushën ekonomike, ka pasur në rritje reale të PBB-së prej 6%, në një kuadër inflacioni të ulët. Disa përparime janë bërë për sa i përket privatizimit të shoqërive në pronësi të shtetit (veçanërisht privatizimin e Bankës së Kursimeve), si dhe hapa paraprake janë ndërmarrë për të trajtuar çështjen e pronësisë mbi tokën. Megjithatë, paqëndrueshmëria politike, mungesa e përqendrimit në reformat, si dhe dështimi për sa i përket investimeve infrastrukturore aq të domosdoshme, kanë rrezikuar rritjen e qëndrueshme ekonomike dhe aftësinë e vendit për të lehtësuar varfërinë. Ekonomia shqiptare mbetet informale në një masë të konsiderueshme. Klima për sipërmarrjet nuk ka një përmirësim të mjaftueshëm për të inkurajuar investimet. Ndërhyrjet e korrupsionit, krimit të organizuar, si dhe ekzistenca e një administrate joeficiente vazhdojnë të jenë pengesë për krijimin dhe nxitjen e sipërmarrjeve. Siguria ligjore mbetet e pamjaftueshme dhe kuadri ligjor tregtar është i papërshtatshëm për t'i shërbyer qëllimit të nxitjes së zhvillimit të sipërmarrjeve. Megjithë arritjen e marrëveshjeve të tregtisë së lirë (MTL) me vendet e rajonit, Shqipëria ka treguar gjithashtu edhe kufizimet e saj në zbatimin e plotë të kalendarit të saj të OBT-së.

3. NDIHMA E KALUAR E KE-së DHE MËSIMET E NXJERRA

	Angazhuar (M€)	Kontraktuar (M€)	Disbursuar (M€)
CARDS 2001	37.50	25.48	12.90
CARDS 2002	44.90	9.13	4.80
CARDS 2003	46.50	5.04	1.31

Zbatimi i ndimës së KE-së për Shqipërinë si nga programi PHARE, ashtu edhe nga programi CARDS është përmirësuar në mënyrë të ndjeshme gjatë vitit 2003. Kjo për një numër arsyes, më e rëndësishmja e të cilave është se Komisioni ka marrë përgjegjësinë për tenderimin dhe kontraktimin e disa projekteve të programit PHARE, si dhe është përfunduar procesi i decentralizimit, nëpërmjet të cilit përgjegjësia për tenderimin, kontraktimin dhe menaxhimin e programit CARDS është zhvendosur nga AIDCO në Bruksel e Delegacioni. Këto zhvillime kanë lejuar kontraktimin e pjesës më të madhe të projekteve të mbetura nga Programi PHARE si dhe të një numri të madh të programit CARDS 2001. Në vitin 2003, delegacioni ka qënë në gjendje të përfundojë fazën e detajimit (vlerësimit) për një numër të konsiderueshëm projektesh të programit CARDS 2002, gjë që do të mundësojë tenderimin dhe kontraktimin e tyre gjatë vitit 2004.

Komisioni Europian ka nxjerrë si mësim se për të siguruar angazhimin dhe qëndrueshmërinë afatgjatë, pavarësisht kalimit nga programi PHARE i menxhuar nga Shqipëria në Programin CARDS të menxhuar nga KE-ja, është e nevojshme të bëhen të gjitha përpjekjet për të zhvilluar ndjenjën e pronësisë së projektit nga ana e Qeverisë. Ministria e Integrimit Europian-bashkëbiseduesi kryesor shqiptar-dhe Ministrinë e Linjës duhet të jenë të përfshira plotësisht në të gjitha fazat e ciklit të projektit, duke përfshirë programimin dhe identifikimin, kështu që ata të ndjejnë se kanë një zë në program. Në këtë drejtim, një përparim domethënës është bërë në përgatitjen e këtij programi veprimi, që konsiston në faktin se Ministria e Integrimit Europian luajti plotësisht rolin e saj koordinues për përgatitjen e kontributit shqiptar në këtë proces.

Së fundmi, orientimi i ri CARDS në drejtim të Drejtësisë dhe Punëve të Brendshme/forcimit të kapaciteteve administrative është shumë i vonët (zbatimi i programit të vitit 2001 është në vazhdim) për të mundësuar nxjerrjen e mësimave nga projekte të mëparshme në këtë fushë.

4. KOMPONENTËT E PROGRAMIT

4.1 Fusha prioritarë nr.1- Drejtësia dhe punët e brendshme

Situata

Mbështetja e reformës gjyqësore, policisë, luftës kundër krimit të organizuar dhe kapaciteteve të Shqipërisë për të menxhuar kufijtë e saj në një mënyrë të integruar-duke përfshirë migrimin dhe azilin-janë të përmendura si prioritetet në DS dhe PISH. Të gjitha projektet e identifikuar janë përputhje me raportin e PSA-së dhe rekomadimet e CTF-së, si dhe me raportin e vlerësimit në fushën e DPB-së për Ballkanin Perëndimor. Dy projekte të tjera për menaxhimin e kufirit kanë si qëllim të lehtësojnë tregtinë në kufi dhe janë si përgjigje e prioriteteve të përmendura në shtojcën VI të PISH-it.

4.1.1 Reformat e pushtetit gjyqësor

Situata

Megjithë disa përmirësime të kufizuara, sistemi gjyqësor shqiptar mbetet përgjithësisht i dobët. Aftësitë profesionale të personelit gjyqësor në të gjitha nivelet janë përgjithësisht të pamjaftueshme, si dhe infrastruktura dhe pajisjet janë jo të përshtatshme. Kjo është veçanërisht e vërtetë në rastin e sistemit të burgjeve, ku kushtet në të cilat të burgosurit mbahen janë shpesh të tmerrshme, si dhe për një numër institucionesh të tjera që varen nga Ministria e Drejtësisë.

Disa shtesa dhe ndryshime në ligjet ekzistuese kanë trajtuar çështjet si ajo e pagës së gjykatësve dhe organizimit të gjykatave, duke përfshirë Këshillin e Lartë të Drejtësisë, i cili është organi përgjegjës për mbrojtjen, emërimin, transferimin, shkarkimin, formimin, vlerësimin profesional, karrierën dhe inspektimin e veprimtarisë së gjykatësve. Megjithatë, fatkeqësisht, kapaciteti i Këshillit të Lartë të Drejtësisë për të inspektuar efektivisht veprimtarinë e gjykatësve është disi i kufizuar.

Dy sektorë të veçantë të sistemit gjyqësor shqiptar kanë nevojë, gjithashtu të forcohen në përparësi; të miturit dhe çështjet tregtare. Mosekzistenca e një kuadri ligjor të përshtatshëm në këto dy sektorë dhe mungesa e sistemeve ligjore të specializuara për t'u marrë me fëmijët në konflikt me ligjin dhe me çështjet tregtare, kanë një ndikim negativ në gëzimin e të drejtave nga fëmijët dhe në zhvillimin ekonomik në përgjithësi.

Projektet e identifikuar

1.REHABILITIMI I INSTITUCIONEVE TË VARURA NGA MINISTRIA E DREJTËSISË

Ky projekt do të ketë dy komponentë: përfundimi i ndërtimit të burgut të korçës (faza II)¹ dhe rehabilitimi i Qendrës së Publikimeve Zyrtare. Objektivi i përgjithshëm është i dyanshëm: përmirësimi i kushteve të burgosurve shqiptarë dhe përmirësimi i përgjithshëm i njohurive të çështjeve legislative në Shqipëri.

Objektivat specifike janë përmirësimi i kapaciteteve dhe i funksionimit të sistemit shqiptar të burgjeve, si dhe përmirësimi i mundësisë së konsultimit të publikimeve ligjore.

Këto objektiva do të arrihen nëpërmjet aktiviteteve që vijnë : (1) përfundimi i punimeve të ndërtimit të filluar nga projekti “Ndërtimi i burgut të Fushë-Krujës-faza I”, (2) ofrimi i mobilieve dhe i pajisjeve për ta bërë burgun plotësisht operacional, (3) mbështetje për shkollën e trajnimit të burgjeve, nëpërmjet analizës së nevojave për trajnime, zhvillimit të një plani trajnimi, kurseve, seminareve, tryezave të punës, vizitave studimore dhe aktiviteteve të “binjakëzimit” me institucione të sistemit të burgjeve në vendet e BE-së dhe (4) përgatitja e projektit dhe punimet e ndërtimit/rehabilitimit, si dhe

¹ Faza është financuar nga Programi CARDS 2002

ofrimi i pajisjeve për funksionimin e duhur të Qendrës së Publikimeve Zyrtare.

2.FORCIMI I KAPACITETEVE PËR HETIMIN DHE NDËSHKIMIN E KRIIMIT TË ORGANIZUAR

Objektivi i përgjithshëm i këtij projekti është njëri prej objektivave të ashtuquajturave masa specifike të orientuara kundër krimit të organizuar, si dhe një vazhdim i natyrshëm i krimit kohët e fundit të Gjykatës për Krimet e Rënda².

Objektivi specifik i projektit është forcimi i sektorëve kyç për kapacitetet, për hetimin dhe ndëshkrimin e krimit të organizuar.

Aktivitetet e projektit do të përfshijnë: (1) ndryshime dhe shtesa në Kodin Penal dhe Kodin e Procedurës Penale dhe (2) rishikimin e Kodit Penal dhe të kuadrit ligjor në përputhje me Konventën e OKB-së mbi krimin e organizuar ndërkombëtar.

3.MBËSHTETJE PËR KËSHILLIN E LARTË TË DREJTËSISË DHE INSPEKTORIATIN E TIJ

Objektivi i përgjithshëm i projektit është rritja e pavarësisë së pushtetit gjyqësor në Shqipëri.

Objektivi specifik është përmirësimi i autoritetit, rritja e kapaciteteve dhe përmirësimi i funksionimit të KLD-së dhe inspektoratit të tij.

Aktivitetet kryesore do të jenë: (1) “binjakëzimi” ndërmjet KLD-së dhe një institucioni shtetëror të ngjashëm të BE-së, (2) organizimi i kurseve të trajnimit, tryezave të rrumbullakëta dhe seminareve, vizitave studimore dhe aktiviteteve në institucionet e BE-së dhe (3) ofrimi i mjeteve (për inspektimet në të gjithë vendin, pajisjeve të përshtatshme IT dhe pajisjeve për zyrat.

4. KRIJIMI I NJË SISTEMI GJYQËSOR PËR TË MITURIT DHE ÇËSHTJE TREGTARE

Objektivi i përgjithshëm i projektit është përmirësimi i administrimit të sistemit të drejtësisë për të miturit dhe për çështjet tregtare, në përputhje me standardet e BE-së dhe praktikat më të mira.

Objektivat specifikë të projektit janë: (1) mbështetja për zbatimin e një sistemi gjyqësor funksionues për të miturit, në përputhje me standardet e BE-së dhe instrumentet ndërkombëtare për të drejtat e njeriut/fëmijëve, (2) harmonizmi i legjislacionit kombëtar për çështjet tregtare me standardet dhe praktikat më të mira të BE-së dhe (3) forcimi i funksionimit të seksioneve të specializuara për çështjet tregtare në gjykatat shqiptare.

Aktivitetet kryesore do të jenë: (1) përmirësimi i kuadrit ligjor, (2) mbështetja për krijimin e seksioneve të specializuara për drejtësinë për të miturit në gjykatat e shkallës së parë dhe të apelit, (3) zhvillimi dhe zbatimi i një sistemi masash alternative të burgimit, (4) mbështetja për Drejtorinë e sapokrijuar të Drejtësisë për të Miturit dhe Ministrinë e Drejtësisë dhe (5) zhvillimi i një analize nevojash për trajnime, organizimi i seminareve, tryezave të punës, vizitave studimore dhe nismave të “binjakëzimit” në institucionet e BE-së që merren në çështjet e drejtësisë për të miturit.

4.1.2 Policia dhe krimi i organizuar

Situata

Në 12 muajt e shkuar, policia ka pasur përparime në disa fusha, në veçanti për sa i përket zbatimit të ligjit për gradat dhe karrierën. Megjithatë, policia mbetet përgjithësisht e trajnuar dobët dhe ka mungesa në pajisjet bazë. Shumica e mjediseve të policisë janë të papërshtatshme për funksionin e saj dhe në kushte të këqija. Trajnimi i policisë, organizimi dhe funksionimi duhet të përmirësohen në mënyrë thelbësore, ashtu si dhe bashkëpunimi ndërmjet policisë dhe prokurorëve. Niveli i besimit ndërmjet këtyre organeve mbetet i ulët duke rrezikuar efektivitetin e luftës kundër krimit të organizuar, si trafiku i drogës dhe i armëve, trafiku i qenieve njerëzore, kontrabanda etj. Si rrjedhim, policia nuk është në gjendje të sigurojë në mënyrë të kënaqshme zbatimin e ligjit, në përputhje me standardet ndërkombëtare. Besimi i investitorëve dhe i publikut në Shqipëri do të rritet vetëm në qoftë se policia do të tregojë profesionalizëm, sjellje etike, aftësi hetimore më të mira dhe një vullnet për të hetuar krimin e organizuar dhe kriminelët.

Organe të tjera kyç për zbatimin e ligjit, si për shembull qendra e informacionit financiar në Ministrinë e Financave, të cilat duhet të luajnë një rol drejtues në luftën kundër pastrimit të parave, janë mjaft larg përmbushjes së detyrave të tyre. Gjithashtu, për të trajtuar nevojat e tyre për mbështetje teknike dhe materiale, bashkëpunimi ndërmjet të gjitha organeve të përfshira në luftën kundër krimit ekonomik duhet të përmirësohet.

Projektet e identifikuara

² Ndërtimi i godinës së re për këtë Gjykatë do të financohet nga Programi i CARDS 2003.

5. MBËSHTETJE E PËRGJITHSHME LOGJISTIKE DHE TEKNIKE PËR POLICINË E SHTETIT (PSH)

Objektivi i përgjithshëm është të kontribuojë në çrrënjosjen e krimit të organizuar në Shqipëri, veçanërisht trafiqet e paligjshme (të drogave, armëve, automjeteve të vjedhura qenieve njerëzore), kontrabandës dhe aktiviteteve të pastrimit të parave.

Objektivi specifik është përmirësimi i aftësive të përgjithshme të PSH-së, duke përfshirë përmirësimin e gjendjes materiale për operacione ditore, forcimin e aftësive zbuluese, hetuese dhe denoncuese të Drejtorisë së Krimit të Organizuar dhe përmirësimi i aftësive operative të njësive rajonale antitrafik të PSH-së.

Aktivitetet kryesore do të jenë: (1) rehabilitimi i Akademisë së Policisë (faza II) dhe përgatitja e kurrikulimit të trajnimeve, (2) rehabilitimi i godinës së re të Policisë së Shtetit, (3) përmirësimi i infrastrukturës së qendrës së riparim-shërbimit dhe të oficinave të mirëmbajtjes së automjeteve të policisë, (4) sigurimi i pajisjeve speciale, trajnimeve dhe asistencës teknike për Drejtorinë e Krimit të Organizuar në PSH dhe (5) për njësitë rajonale antitrafik.

6. BASHKËPUNIMI NDËRINSTITUCIONAL NË LUFTËN KUNDËR PASTRIMIT TË PARAVE

Objektivi i përgjithshëm i këtij projekti është të kontribuojë në çrrënjosjen e aktiviteteve të pastrimit të parave në Shqipëri.

Objektivat specifikë janë përmirësimi i kuadrit ligjor dhe rregullator shqiptar, në mënyrë që të lejohen strategji më agresive kundër pastrimit të parave, përmirësimi i aftësive operative të organeve të ndryshme të ngarkuara në luftën kundër pastrimit të parave dhe forcimi i bashkëpunimit ndërinstitucional në luftën kundër krimit të organizuar.

Aktivitetet kryesore do të jenë: (1) ripërcaktimi i kompetencave, organizimi dhe metodat e punës të organeve të ndryshme të ngarkuara në luftën kundër krimit të organizuar, (2) ofrimi i trajnimit dhe asistencë teknike të nevojshme për to dhe (3) hartimi e zbatimi i udhëzimeve dhe procedurave të punës të përbashkëta, duke përfshirë zhvillimin e një sistemi të informacionit dhe komunikimit, me qëllim sigurimin e një progresi të shpejtë në hartimin dhe trajtimin e çështjeve.

7. Misioni i ndihmës policore të Komunitetit Europian për Shqipërinë (PAMECA)

Objektivi i përgjithshëm është të kontribuojë në zbatimin e ligjit në Shqipëri dhe në rikthimin e besimit të publikut për policinë.

Objektivat specifikë janë përmirësimi i aftësive institucionale dhe operative të Policisë së Shtetit në luftën kundër krimit të organizuar dhe në ruajtjen e rendit publik, forcimi i bashkëpunimit ndërmjet Policisë së Shtetit dhe prokurorisë/gjykatave me qëllim sigurimin e trajtimit të duhur të çështjeve.

Aktivitetet do të përqendrohen në forcimin e kapaciteteve me komponentë, si këshillimi strategjik, trajnimet në fusha si organizimi, kuadri ligjor, zbatimi i strategjisë IT etj. Misioni i tanishëm PAMECA u krijua në fund të vitit 2002 për një periudhë dyvjeçare, e cila skadon në fund të vitit 2004. Ky model i një misioni lokal këshillimor ka qenë i përshtatshëm dhe i mirëpritur. Komisioni beson pra se kjo lloj mbështetje duhet të vazhdojë, në mënyrë që të shtohet në maksimum ndikimi i tij. Për këtë qëllim një thirrje e re për propozime do të shpallet për vazhdimin e PAMECA-s. Kjo thirrje do të shpallet për një projekt trevjeçar, ku viti i parë do të financohet nga ky plan veprimi (2004), ndërsa dy vitet e tjera do të varen nga disponueshmëria e fondeve për vitin 2005, të cilat nuk janë miratuar ende. Kjo mundësi do të shfrytëzohet, gjithashtu për të rregulluar mandatin e misionit, me qëllim forcimin e aspekteve operative të ndihmës dhe për të ofruar ekspertizë shtesë në fusha si antiterrorizmi.

4.1.3 Menaxhimi i integruar i kufijve (MIK)

Situata

Në shkurt 2003 Qeveria shqiptare miratoi strategjinë kombëtare për kontrollin e kufirit dhe menaxhimin e integruar të tij, i cili u hartua me ndihmën e komunitetit ndërkombëtar. Kjo strategji u miratua politikisht nga BE-ja në konferencën e Ohrit për menaxhimin e kufirit. Duke marrë parasysh përmasat e migracionit të paligjshëm dhe të krimit ndërkufitar në Shqipëri, vështirësitë që paraqesin karakteristikat fizike të kufirit të saj, burimet e pakta në dispozicion dhe gjendja e dobët e sistemit të saj të kontrollit të kufirit (mjedise të papërshtatshme ose joekzistente, mungesa e pajisjeve bazë-deri dhe telefonat-personel të pa trajnuar dhe të paguar keq, bashkëpunim i dobët ndërinstitucional etj.),

zbatimi i efektshëm i strategjisë kombëtare ka nevojë për mbështetje të gjerë nga komuniteti ndërkombëtar.

Disa nga këto probleme, veçanërisht sigurimi i pajisjeve bazë, sigurimi i asistencës teknike me përvojë dhe përgatitja e sistemit të menaxhimit të kufirit detar janë duke u trajtuar tashmë me fonde të projekteve të mëparshme për MIK-në dhe doganat, si nga programet CARDS, ashtu dhe nga donatorë të tjerë. Këto veprimtari të ndihmës duhet të vazhdojnë për të arritur një ndikim efektiv.

PROJEKTET E IDENTIFIKUARA

8. Mbështetje për Policinë Kufitare dhe administratën doganore në kufi

Objektivi i përgjithshëm është të kontribuojë për parandalimin e migracionit të paligjshëm dhe çrrënjosjen e krimit ndërkufitar, si dhe lehtësimi i lëvizjeve ndërkufitare të personave dhe mjeteve në *bona fides*.

Objektivat specifike janë përmirësimi i aktivitetit të Policisë Kufitare dhe të oficerëve të doganave, që veprojnë në kufi për parandalimin e migracionit të paligjshëm dhe çrrënjosjen e krimit ndërkufitar, si dhe për lehtësimin e lëvizjeve ndërkufitare për personat dhe mallrat në *bona fide*.

Aktivitetet kryesore do të jenë: (1) rehabilitimi i Policisë Kufitare dhe i mjediseve të doganave, (2) sigurimi i pajisjeve për kontrollin e kufirit, (3) trajnimet dhe (4) vendosja e një sistemi bashkëpunimi ndërinstytucional ndërmjet Policisë së Kufirit dhe administratës doganore në kufi.

9. Mbështetja për Ministrinë e Transportit dhe të Telekomunikacionit

Objektivi i përgjithshëm i projektit është të kontribuojë për zhvillimin ekonomik në Shqipëri, integrimin rajonal dhe për përmirësimin e standardeve të sistemit rrugor në Shqipëri.

Objekti specifik i projektit është të forcojë kapacitetet e Ministrisë së Transportit dhe të Telekomunikacionit.

Aktivitetet do të përqendrohen kryesisht në asistencën teknike për çështje si aftësitë koordinuese dhe menaxhuese të ministrisë, supervizioni i punimeve, standardizimi i parametrave të projekteve, standardet e cilësisë së rrugëve dhe kuadri ligjor.

10. Mbështetja për Ministrinë e Transportit dhe të Telekomunikacionit dhe Autoritetin e Portit të Durrësit

Objektivi i përgjithshëm është të lehtësojë tregtinë dhe në të njëjtën kohë të krijojë kushtet e duhura për të siguruar një kontroll të efektshëm të kufirit në Portin e Durrësit.

Objektivi specifik është modernizimi i mjedisit të Portit.

Aktivitetet do të jenë: (1) supervizioni i ndërtimit të terminalit të trageteve dhe të projekteve për infrastrukturën e kantierit, (2) mbështetja për rritjen e kapaciteteve operative të portit, të efikasitetit dhe të sigurisë, (3) ofrimi i një infrastrukture dhe terminali modern për punë efikente në port dhe për kontrollin e sigurisë e ato doganore, (4) ofrimi i një masterplani në përputhje me rritjen e trafikut të mallrave aktuale dhe të parashikuar për një periudhë afatmesme, (5) ofrimi i një plani për investime ekonomike të zbatueshme, (6) ofrimi i një plani të përditësuar për përdorimin e territorit, (7) mbështetjen e një strategjie investimesh gjithëpërfshirëse për portin dhe (8) përmirësimi i mjediseve pritëse të portit (për zbrazjen e srbatorëve të ndotur, pritjen e srbatorëve të ujit të pastër etj.).

Nëse do të jetë e përshtatshme vlerësimet të impaktit mjedisor mund të kryhen.

4.1.4 Azili dhe migrimi

Situata

Në vitin 2003 BE-ja përfundoi një marrëveshje ripranimi me Qeverinë shqiptare, që përfshin detyrimin për Shqipërinë për të ripranuar shtetas të vendeve të treta. Në të njëjtin vit, Qeveria shqiptare miratoi plani kombëtar i veprimit për azilin të përgatitur në bashkëpunim me UNHCR-në dhe filloi përgatitjen e një strategjie kombëtare dhe planveprimi për migracionin me ndihmën e IOM-it dhe financimin e programit CARDS 2001³

Qeveria aktualisht menaxhon qendrat e pritjes të Linzës dhe Babrrusë, të cilat merren përkatësisht me imigrantët e paligjshëm azilkërkuesit/refugjatët me mbështetjen e IOM-it dhe UNHCR-së, por ajo nuk zotëron ende aftësitë institucionale për të pasur një përgjegjësi të pavarur. Duke marrë parasysh nevojën për zbatimin e strategjisë kombëtare të migracionit dhe për zbatimin e

³ Ky detyrim do të hyjë në fuqi dy vjet pas hyrjes në fuqi të vetë Marrëveshjes.

detyrimeve që rrjedhin nga marrëveshja e ripranimit, kapacitetet shqiptare duhet të zhvillohen dhe qendrat pritëse të forcohen. Gjithashtu duhet të krijohet një qendër pritëse e mbyllur për shtetasit e riatdhesuar në transit të vendeve të treta.

Projektet e indentifikuara

11. Mbështetje për zbatimin e Marrëveshjes së Ripranimit dhe të strategjisë kombëtare për migracionin

Objektivi i përgjithshëm i këtij projekti është të mbështesë Qeverinë shqiptare në procesin e krijimit dhe zbatimit të një sistemi ripranimi, migracioni dhe azili në përputhje me standardet e BE-së dhe ato ndërkombëtare.

Objektivi specifik i projektit është krijimi i mjedisit dhe mekanizmave të përshtatshëm që janë të nevojshëm për zbatimin e Marrëveshjes së Ripranimit me KE-në dhe zbatimin e strategjisë kombëtare për migracionin dhe të planit të veprimit. Forcimi i kapaciteteve pritëse të Shqipërisë për të mundësuar përballimin e flukseve të imigrantëve të parregullt dhe të azilkërkuesve/refugjatëve: përmirësimi i kushteve për migrantët, viktimat e trafikut dhe azilkërkuesit/refugjatët dhe ndihmë për fëmijët dhe gratë e trafikuar.

Aktivitetet kryesore do të jenë: (1) mbështetja e zbatimit të Marrëveshjes së Ripranimit me KE-në, (2) zbatimi i strategjisë kombëtare/planit të veprimit për migracionin, (3) forcimi i qendrës pritëse në Linzë dhe (4) Babrru.

4.2 Fusha prioritare nr.2- Forcimi i kapaciteteve administrative

Situata

Qeveria e tanishme shqiptare ka trashëguar një shërbim civil mjaft të pafavorshëm. Pagat janë mjaft të ulëta dhe në përgjithësi të pamjaftueshme për të mbajtur një familje. Kjo vështirëson rekrutimin, motivimin dhe mbajtjen e nëpunësve të mirë. Pavarësisht përpjekjeve të fundit për reformim, procedurat e rekrutimit, emërimit dhe rritjes në detyrë nuk janë transparente. Kështu korrupsioni dhe nepotizmi përfaqësojnë ende probleme, ideja se shërbimi civil ekziston për t'i shërbyer publikut, si dhe shtetit apo që shërbimi civil duhet të jetë i pavarur nga partitë politike nuk është rrënjësor ende. Shërbimi civil duhet të jetë më i madh, dhe në çdo rast nëpunësit civil kanë nevojë për trajnime, si të përgjithshme ashtu edhe të specializura. Zyrat janë në përgjithësi shumë afër nivelit bazë dhe janë përgjithësisht të pajisura keq. Shqipëria ka nevojë për forcim kapacitetesh institucionale në nivele të ndryshme të qeverisë qendrore, rajonale vendore. Ndryshimi evolutiv i kulturës administrative duhet të kryhet në një mënyrë të qëndrueshme.

DS-ja rekomandon që mbështetja për Shqipërinë në fushën e forcimit të kapaciteteve administrative duhet t'i jepet administratës publike në përgjithësi, si dhe në fusha specifike dhe interes për procesin e stabilizim-asocimit, si prokurim publik, doganat, tatimet dhe statistikën.

Edhe pse këto të fundit janë të mbuluara në mënyrë të mjaftueshme nga programet në zbatim të vitit 2002 dhe 2003, Qeveria nuk i ka dhënë rëndësinë e duhur efikasitetit të shpenzimeve. Kjo është një nga arsye pse është propozuar një mbështetje e re për Kontrollin e Lartë të Shtetit, i cili është mbështetur edhe nga Programi i vitit 1999, me qëllim krijimin e bazave të qëndrueshme për këtë Institucion. Nga ana tjetër, mbështetja për administratën publike në përgjithësi, edhe pse aktualisht në zbatim, duhet të përmirësohet. Ky program veprimi do të vazhdojë pra të mbështesë Departamentin e Administratës Publike dhe Institutin e Trajnimit të Administratës Publike, duke pasur mundësinë për të trajtuar, për herë të parë, çështjen e licensimit e cila ka ndikim të rëndësishëm si për luftën kundër korrupsionit, ashtu edhe për marrëdhëniet ndërmjet administratës dhe publikut në përgjithësi.

Projektet e indentifikuara

12. Reforma në administratën publike

Objektivi i përgjithshëm i projektit është reforma e administratës publike shqiptare, që ajo të bëhet më e efektshme, efikente dhe transparente.

Objektivat specifikë të projektit janë përmirësimi i mundësisë së përfitimit, ofrimit dhe cilësisë së shërbimeve të Qeverisë, përmirësimi i aftësive trajnuese të Institutit të Trajnimit të Administratës Publike dhe përmirësimi i qarkullimit ndërinstitucional të informacionit.

Aktivitetet do të përfshijnë trajnimin, asistencën teknike, rehabilitimin e pajisjen, si dhe ofrimin e pajisjeve IT.

13. Zhvillimi i auditimit të jashtëm

Objektivi i përgjithshëm i projektit është rritja e efikasitetit të shpenzimeve publike dhe pakësimi (reduktimi) i korrupsionit.

Objektivi i përgjithshëm i projektit është forcimi i aftësive të Kontrollit të Lartë të Shtetit (KLSH) për t'i ofruar Kuvendit të Shqipërisë, të interesuarve të tjerë publikë dhe publikut në përgjithësi informacion cilësor mbi veprimtarinë financiare e të sektorit publik shqiptar.

Aktivitetet do të përfshijnë ofrimin e asistencës teknike të duhur, trajnime dhe pajisjeve sipas standardeve europiane, menaxhimin cilësor, sigurimin e cilësisë, kuadrin ligjor, planifikimin, kapacitetet menaxhuese (duke përfshirë burimet njerëzore) dhe organizimin strukturor të KLSH-së, si dhe vendosja e forcimi i marrëdhënieve të KLSH-së sektorë të tjerë të sistemit të menaxhimit, kontrollit dhe auditimit financiar.

4.3 Fusha prioritare nr.3- Zhvillimi ekonomik dhe social.

Situata

Megjithë rritjen e lehtë kohët e fundit të PBB-së për frymë, Shqipëria mbetet një vend i karakterizuar nga varfëria e përhapur, veçanërisht në zonat rurale, me një pjesë të konsiderueshme të popullsisë që jeton me më pak se 2 € në ditë. Shqipëria ka një përqindje të lartë të rritjes së popullsisë për shkak të përqindjes së lindjeve (më e larta në Europë). Edhe pse dërgimi i parave nga emigrantët ka ndihmuar në mbështetjen e ekonomisë shqiptare, ana negative qëndron në largimin e punëtorëve të zotë e të edukuar (edhe pse emigrimi është tashmë në rënie). Gati gjysma e popullsisë është nga 5-29 vjeç, gjë që krijon shumë trysni mbi kërkesën për shkollim dhe punësim. Migrimi nga zonat rurale në zonat urbane të Shqipërisë vazhdon, me një të tretën e elektoratit që banon tashmë në zonën e Tiranës.

Ky urbanizim i menjëhershëm ka sjellë vështirësi të konsiderueshme për sa i përket përjashtimit social dhe duket se nuk do të reflektohet ashtu siç duhet në planin e investimeve sociale. Shpenzimet për shkollimin, si përqindje e Buxhetit të Shtetit, nuk janë duke u rritur me shpejtësinë e duhur për të kënaqur kërkesën në rritje. Cilësia e shkollimit nuk po përmirësohet, ndërsa arsimit dhe formimi profesional nuk luan më një rol të ndjeshëm. Oferta paralele private është duke tërhequr studentët nga sektori publik, veçanërisht në Tiranë, por mbetet mjaft e parregulluar. Sistemi shëndetësor është duke vuajtur nga trashëgimia e së kaluarës me mungesë investimesh, pagesa e ulët e mjekëve dhe infermierëve dhe nga spitale e klinika të pajisura keq e të rrënuara.

Në bazë të rekomandimeve të DS-së, këtë vit programi synon të përmirësojë kushtet e jetesës në zonat më të varfëra e rurale, duke kryer investime në infrastrukturën lokale, kjo edhe si një përpjekje për të shmangur migrimin rural drej zonës urbane. Programi vazhdon gjithashtu me mbështetjen e ofruar edhe nga programet e mëparshme CARDS për sektorin e arsimit dhe formimit profesional dhe sektorin universitar. Në të dyja rastet përqendrimi do të jetë në reformën institucionale.

Projektet e indentifikuara

14. Programi i zhvillimit të komuniteteve lokale

Objektivi i përgjithshëm është përmirësimi i kushteve të jetesës në popullata të caktuara rurale të Shqipërisë. Është parashikuar që pjesës verilindore të Shqipërisë t'i kushtohet një trajtim preferencial, në përputhje me DS-në.

Objektivat specifike të projektit janë mbështetja për zhvillimin e strategjive koherente rajonale duke synuar nxitjen e punësimit, rehabilitimin ose ndërtimin e infrastrukturës lokale dhe sigurimi i qëndrueshmërisë së investimeve publike ekzistuese apo të ardhshme.

Aktivitetet do të përqendrohen në forcimin e kapaciteteve në nivelin e qeverisjes vendore, studime rajonale, punime për qëllime civile përgatitja e projektzbatimeve dhe supervizioni i punimeve. Krijimi i një fondi të mirëmbajtjes si nënprojekti dhe mbledhja e kontributit prej 10% të kostos totale të një projekti nga organet vendore.

15. Krijimi i një sistemi të decentralizuar të AFP-së dhe të të mësuarit afatgjatë

Objektivi i përgjithshëm i projektit është ofrimi i një sistemi të AFP-së të vetëm dhe cilësor që të jetë në gjendje të kontribuojë në stabilitetin ekonomik dhe social të rajonit.

Objektivat specifike janë të decentralizojë sistemin e AFP-së, të zhvillojë një sistem të ri të sigurimit të cilësisë dhe të forcojë reformën e AFC-së.

Aktivitetet si këshillim teknik, pajisje dhe punime do të ofrohen për këtë qëllim.

16. Tempus

Objektivi i përgjithshëm i programit është nxitja e sistemit të arsimit të lartë (në përputhje me Deklaratat e Bolonjës), i cili, nga ana tjetër, pritet të pakësojë “rrjedhjen e trurit” dhe të kontribuojë në zhvillimin e ekspertizës e lokale të nevojshme për përparimin ekonomik dhe social.

Objektivat specifike janë të mbështesë modernizimin e metodologjisë dhe të përmbajtjes së

kurseve të arsimit të lartë dhe të forcojë bashkëpunimin rajonal dhe ligjet ndërmjet institucioneve të arsimit të lartë në Europën Juglindore.

Për sa i përket aktiviteteve, programi vepron nëpërmjet projekteve të përbashkëta europiane (PPE), masave strukturore dhe plotësuese (MSP) dhe granteve të lëvizshmërisë individuale (GLI). Të gjitha vendet e përfshira në këtë PV po punojnë për riorganizimin e sistemit arsimor, në veçanti të arsimit të lartë dhe të arsimit e formimit profesional.

4.4 Fusha prioritare nr.4- Mjedisi dhe burimet natyrore

Situata

Institucioni qendror është Ministria e Mjedisit, por pesë institucionet kombëtare aktualisht kompetente për çështjet mjedisore vazhdojnë të kenë probleme për koordinimin dhe monitorimin. Plani i veprimit kombëtar shqiptar për mjedisin është (PVKSHM) përfshin një formim gradual me *acquis communautaire*. Standardet metodologjike për mbledhjen, menaxhimin dhe analizën shkencore e të dhënave nuk ekzistojnë dhe nuk është krijuar asnjë bazë elektronike të dhënash qendrore. Vendi ka mungesa në aftësitë monitoruese dhe për të vepruar efektivisht në lidhje me të dhënat mjedisore, të cilat janë thelbësore për një vendimarrje të shëndoshë. Sistemi i monitorimit dhe i inspektimit duhet të lehtësohet dhe zbatimi i ligjeve mjedisore duhet të forcohet.

Burimet ujore në Shqipëri janë të rrezikuara nga ndotja e derdhjeve të ujërave të zeza urbane dhe ujërave industriale. Ndotësit janë identifikuar në industritë e përpunimit të çimentos, lëkurave, qeramikës, tekstileve, minierave, karburanteve e gazit dhe lëndës së drurit. Monitorimi i ujit të pijshëm kryhet rregullisht, por nuk bëhet për pesticidet, metalet e rënda, mbetjet e përhershme organike dhe hidrokarburet. Zonat urbane të Shqipërisë kanë një nivel të lartë të ndotjes së ajrit për shkak të zhvillimit të pakontrolluar.

Mungesa e një planifikimi të përshtatshëm rajonal dhe urban parandalon investimet fizike të kënaqshme. Sasia e madhe e ndërtimeve të paligjshme vështirëson planet e ardhshme të zhvillimit dhe shkakton probleme mjedisore. Mungesa e planifikimit urban ka gjithashtu një ndikim të keq social.

Projektet që do të financohen nga fusha prioritare e mjedisit dhe burimeve natyrore janë vlerësuar për të siguruar përputhjen e tyre me PISH-in.

Projektet e identifikuar

17. Sistemet e menaxhimit të mbetjeve të rrezikshme (Faza II-ndërtimi i depozitës)

Objektivi i përgjithshëm i këtij projekti është përmirësimi i menaxhimit të mbetjeve të rrezikshme në Shqipëri dhe kështu të pakësohen ndikimet negative në shëndet të lidhur me “zonat e nxehta” të identifikuar të mbetjeve të rrezikshme dhe për të përmirësuar cilësinë e mjedisit.

Objektivi specifik i këtij projekti është ndërtimi i një depozite të sigurt të mbetjeve të rrezikshme, duke mbuluar kështu fazën e dytë të projektit të përgjithshëm për mbetje të rrezikshme.

Aktivitetet do të përfshijnë: (1) supervizimin dhe punime të fazës II të punimeve për depozitën, (2) supervizimi i fazës II të sistemit të menaxhimit të depozitës dhe (3) ndërtimi i depozitës duke ndjekur projektzbatimin e fazës I.

18. Forcimi i sistemit të monitorimit mjedisor

Objektivi i përgjithshëm i projektit është përmirësimi i cilësisë së mjedisit.

Objektivi specifik i projektit është ritja e aftësisë së monitorimit, analizimit dhe hartimit të masave të përshtatshme për cilësinë e mjedisit në vend dhe për të mundësuar Shqipërinë në përputhje me standardet e Agjencisë Europiane të Mjedisit (AEM).

Aktivitetet kryesore do të ofrojnë gjithë ekspertizën, trajnimin dhe pajisjet e nevojshme për të përgatitur në një fazë të parë programin kombëtar për monitorimin e cilësisë mjedisore (PKMCM) dhe, në një fazë të dytë, zbatimin e tij.

19. Zhvillimi i qëndrueshëm dhe i integruar i rajonit Tiranë-Durrës

Objektivi i përgjithshëm i projektit është nxitja e zhvillimit të qëndrueshëm dhe të integruar të rajonit Tiranë-Durrës.

Objektivi specifik është ofrimi i primeve dhe udhëzimeve për një menaxhim të shëndoshë të përdorimit të tokës dhe për forcimin e aftësive planifikuese të qeverisjes vendore për një zhvillim ekonomik të qëndrueshëm në përputhje me praktikën e mbrojtjes mjedisore.

Aktivitetet do të përfshijnë analizën e territorit të hartimit të një masterplani, trajnimin në vendin e punës dhe një studim fizibiliteti ekonomik dhe financiar.

4.5 Fusha prioritare nr.5-Stabilizimi demokratik

Situata

Edhe pse në krahasim me vitet 1997/1998 Shqipëria është disi më e stabilizuar, konsolidimi i një kulture demokratike më konsensuale mbetet i nevojshëm me qëllim realizimin e disa reformave të vështira.

Zgjedhjet e vitit 2001 dhe zgjedhjet vendore të vitit 2003 u pasuan nga periudha të gjata grindjesh në lidhje me rezultatin, për shkak të përhapjes së gjerë të polemikave në lidhje me listën e zgjedhës. Padyshim zhvillimi i zgjedhjeve vendore të muajit tetor 2003 nuk kënaqi shpresat e Komisionit.

Më në përgjithësi, respektimi dhe zbatimi i shtetit ligjor në Shqipëri mbetet i pamjaftueshëm. Të paktën pjesërisht përgjegjësia për këtë gjendje mund t'i ngarkohet gjendjes së varfër të zhvillimit të shoqërisë civile.

Si dokumenti strategjik, ashtu edhe PISH-i përqendrohen në rolin e kësaj të fundit në stabilizimin demokratik dhe, duke marrë parasysh dobësitë e këtij sektori në Shqipëri, në rëndësinë e mbështetjes së sektorit të shoqërisë civile/OJF-ve në vend. Megjithatë, Komisioni mendon se sektori i OJF-ve në Shqipëri mund të thithë mbështetjen financiare vetëm në mënyrë graduale; ka ende 1000 000 € për t'u alokuar nga programi i CARDS 2002 për shoqërinë civile. Kjo shumë do t'i shpërndahet organizatave të shoqërisë civile që veprojnë në fushat e përcaktuara në PISH- demokratizimi, të drejtat civile dhe të njeriut, pakicat, riintegrimi i viktimave të trafikut etj.

Pra, pogrami CARDS 2004 përqendrohet në procesin zgjedhor. Ai tenton të përfundojë reformën e regjistrimit të gjendjes civile, duke përdorur fondet e vitit 2003, kështu që një listë zgjedhësish e saktë të mund të përgatitet për zgjedhjet e vitit 2005 dhe më tej.

Përpyekjet e identifikuar

20. Mbështetje për sistemin e regjistrimit të gjendjes civile

Objektivi i përgjithshëm i këtij projekti është të mbështesë reformën në administratën publike dhe stabilizimin demokratik të Shqipërisë.

Objekti specifik është modernizimi i plotë i sistemit shqiptar të regjistrimit të gjendjes civile.

Projekti ofron kushtet e nevojshme për zhvillimin e zgjedhjeve transparente dhe kështu që ka një ndikim të qartë në forcimin e demokracisë në Shqipëri. Gjithashtu, përderisa në momentin e përfundimit të këtij projekti Qeveria shqiptare duhet të jetë në gjendje të lëshojë kartat e identitetit për shtetasit e saj, projekti mund të ndihmojë edhe në forcimin e shtetit ligjor (përderisa, në veçanti, kartat identitetit mund të luajnë një rol në luftën kundër krimit të organizuar dhe mashtrimeve të çdo lloji).

Aktivitetet do të konsistojnë në asistencë teknike, trajnime (dhe hedhje të dhënash) dhe ofrim pajisjesh.

5. Ndihmë plotësuese e KE-së jashtë këtij plani veprimi

Plani i veprimit për Shqipërinë plotësohet nga dhe do të koordinohet me programet vjetore rajonale CARDS.

Do të merren parasysh projektet INTERREG, përkatësisht, ndërmjet Shqipërisë e Italisë dhe Shqipërisë e Greqisë, në momentin e identifikimit dhe zbatimit të një numri projektesh të këtij plani veprimi. Kjo do të aplikohet në mënyrë të veçantë për aktivitetet në fushën e drejtësisë dhe punëve të brendshme, për shembull prioritetet për vitin 2002 të programit INTERREG prej 126 000 000 € ndërmjet prefekturave greke të Follorinës, Kosturit Janinës, Thesprotisë e Korfuzit dhe retheve shqiptare të Gjirokastrës, Përmetit, Korçës, Devollit, Vlorës, përfshijnë e zhvillimin ekonomik punësimin dhe infrastrukturën ndërkufitare ku prioriteti i fundit është një fushë me interes të veçantë në këtë plan veprimi. Ky i fundit duhet të koordinohet gjithashtu me projektet INTERREG të rajonit të Pulias edhe këto të vitit 2002 dhe me një shumë financiare prej 72 800 000 € dhe i cili përqendrohet, ndërmjet të tjerash, në fusha si transporti, komunikacioni, siguria e mjedisi zhvillimi ekonomik e punësimi. Plotësueshmëria e mundshme ndërmjet programit të veprimit CARDS dhe INTERREG duhet të shqyrtohet me kujdes në momentin e detajimit të projekteve përkatëse CARDS.

Gjithashtu në tremujorin e dytë të vitit 2004 pritet një vendim i Këshillit me propozim të Komisionit që synon ofrimin e një ndihme makrofinanciare për Shqipërinë. Kjo ndihmë, që kap shumën e 25 000 000 €, do të përfshijë një pjesë grant prej 16 000 000 € dhe një pjesë kredie prej 9 000 000 €.

Edhe pse nuk parashikohet më ndihmë për Shqipërinë nga NEDDNJ-ja sasi të vogla fondesh nga zërat buxhetorë sektorialë (fondi për bashkëfinancimin e OJF-ve, programi LIFE, menaxhimi i azilit në vendet e treta etj.) do të vazhdojnë të jenë të disponueshme nëpërmjet thirrjeve për

propozime. Shqipëria përfiton gjithashtu edhe nga programi i 6^{të} kuadër i KE-së.

6. KOORDINIMI ME DONATORË TË TJERË

Meqenëse Komisioni ka hequr dorë nga financimi i infrastrukturave ekonomike me përfundimin e programit të vjetër PHARE, Shqipërisë i është dashur të gjejë investime të tilla nga burime të tjera. Italia dhe Greqia ofrojnë investime domethënëse në infrastrukturën kombëtare të transportit (kryesisht, atë rrugore), ndërsa Italia dhe Banka Botërore kanë kryer investime jetike në sektorin e energjisë. Disa donatorë të tjerë, të tillë si Gjermania dhe Austria, kanë ofruar asistencë thelbësore në sektorë të tjerë të infrastrukturës, të tilla si uji dhe kanalizimet. Roli i BEI-it dhe BERZH-it në dhënien e kredive për infrastrukturën dhe i BERZH-it në ofrimin e kapitaleve ka qenë domethënëse.

Koordinimi i donatorëve të Shqipërisë nuk ka qenë shembullor në dy vitet e fundit. Donatorët kanë qenë dhënë të irrituar për mungesën e dukshme të interesit të Qeverisë për integrimin e programeve të ndryshme të donatorëve në një program koherent ekonomik shoqëror të pasqyruar në PBA. Megjithatë, donatorët kanë punuar për disa kohë për krijimin e mekanizmave për sigurimin e koordinimit ndërmjet tyre. Projektet në këtë drejtim janë duke u kthyer nga të gjithë. Një dialog në lidhje me çështjet e koordinimit është hapur me Qeverinë nëpërmjet sekretariatit teknik të donatorëve (KE-ja, PKBZH-ja, Banka Botërore dhe OSBE-ja, ku Mbretëria e Bashkuar, Komisioni Europian, KBZH-ja dhe Banka Botërore ofrojnë mbështetje të koordinuara për funksionimin e menaxhimit ekonomik të Qeverisë.

7. Zbatimi i programit

7.1 Afati për firmosjen e Marrëveshjes Financiare

Marrëveshja financiare duhet të firmoset, e shumta, brenda 31 dhjetorit të vitit që vjen pas vitit në të cilin angazhimi i përgjithshëm financiar përkatës është miratuar. Në rast të kundërt, fondet e caktuara do të anulohen.

7.2 Periudha e veprimit

a) Periudha e zbatimit të Marrëveshjes Financiare fillon në hyrjen në fuqi të Marrëveshjes financiare dhe përfundon më 31.12.2011.

b) Kjo periudhë veprimi ndahet në dy faza të veçanta:

i) Zbatimi operativ i aktiviteteve kryesore. Kjo fazë fillon me hyrjen në fuqi të Marrëveshjes Financiare dhe përfundon në datën 31.12.2009.

ii) Faza e mbylljes gjatë së cilës do të kryhen kontrollet financiare dhe vlerësimet e kontratave për zbatimin e Marrëveshjes Financiare. Kjo fazë fillon me përfundimin e fazës së zbatimit operativ dhe përfundon në fund të periudhës së veprimit.

c) Shpenzimet e kryera për aktivitetet kryesore nuk janë të pranueshme për financimin e Komunitetit veçse nëse janë kryer gjatë fazës së zbatimit operativ. Shpenzimet e nevojshme për kontrollet financiare përfundimtare, vlerësimin, si dhe aktivitetet e mbylljes janë të pranueshme deri në fund të fazës së mbylljes.

d) Çdo fond i mbetur nga kontributi i Komunitetit do të anulohet automatikisht gjatë muajit, pas përfundimit të periudhës së veprimit.

e) Një kalendar indikativ për (tenderimin dhe) lidhjen e kontratave është bashkëngjitur me shtojcën A në fund të këtij plani veprimi. Ky kalendar është vetëm indikativ përderisa tenderimi nuk mund të fillojë, derisa:

i) së pari, çdo aktivitet i nevojshëm për zbatimin e aktiviteteve të financuara nga programi i veprimit 2004, por të financuar nga programet e mëparshme të veprimit të mos ndodhet mjaftueshëmrisht i përparuar në terren (kjo supozohet të jetë e vërtetë në këtë fazë);

ii) së dyti, Qeveria shqiptare të miratojë Marrëveshjen Financiare që do të rregullojë këtë plan veprimi deri në fund të vitit 2004;

iii) së treti, kushtëzimet për objektet, aty ku është e nevojshme, të përmbushen; dhe

iv) së katërti, projektet të jenë detajuar plotësisht.

7.3 Procedurat për dhënien e kontratave dhe të subvencioneve

Të gjitha projektet duhet të zbatohen në përputhje me parimet e BE-së për konkurrencën (duke përfshirë ndihmën shkencore). Të gjitha kontratat zbatuese të Marrëveshjes Financiare duhet të jepen duke përdorur procedura dhe dokumente standarde të Komisionit mbi zbatimin e operacioneve të jashtme, të cilat janë në fuqi në kohën kur fillohen procedurat.

7.4 Kontrata zbatuese të Marrëveshjes

a) Kontrata zbatuese të Marrëveshjes Financiare duhet të firmosen nga të dyja palët brenda tre vitesh nga miratimi nga ana e Komisionit të angazhimit financiar. Ky afat nuk mund të shtyhet. Në këtë datë të gjitha fondet e pakontraktuara do të anulohen.

b) Çdo kontratë që nuk ka sjellë asnjë pagesë brenda tre vitesh nga firmosja e saj, do të përfundojë automatikisht dhe fondet do të anulohen.

7.5 Monitorimi, vlerësimi dhe auditimet

Gjatë zbatimit do të kryhen monitorimet e planifikuara e të rregullta të duhura në formën e raporteve të rregullta. Do të kryhet gjithashtu edhe vlerësimi gjatë zbatimit dhe në përfundim të programit, si dhe auditimi i programit. Pika 7.4 (a) nuk do të aplikohet për auditimet dhe vlerësimet e kontratave, të cilat mund të firmosen më vonë.

8. Kostot dhe financimi

Programi do të financohet nëpërmjet një granti të propozuar nga Komuniteti prej 58 500 000 €, të ndara si më poshtë vijon, ndërmjet sektorëve prioritarë dhe nënsektorëve:

Sektori/nënsektori	Buxheti (milionë €)
Drejtësia dhe punët e brendshme	34.0
Reforma në drejtësi	
Policia dhe krimi i organizuar	
Menaxhimi i integruar i kufirit	
Menaxhimi i azilit dhe imigrimit	
Forcimi i kapaciteteve administrative	3.0
Zhvillimi ekonomik dhe shoqëror	12.0
Zhvillimi i komuniteteve lokale	
Arsimi	
Mjedisi dhe burimet natyrore	7.0
Stabilizimi demokratik	2.5
TOTALI	58.5

9. Angazhimi i Qeverisë dhe kushtëzimet

Ndihma do të afrohet me kusht që të ekzistojnë elementet e nevojshme për vazhdimin e bashkëpunimit nëpërmjet ndihmës, në veçanti respektimi i parimeve demokratike dhe i të drejtave të njeriut, si dhe i detyrimeve të Shqipërisë të përcaktuara gjatë procesit të stabilizim-asocimit.

Gjithashtu Qeveria shqiptare pritet, në veçanti, që të japë prova për angazhimin e saj në luftën kundër krimit të organizuar, kontrabandës dhe trafikëve të të gjitha llojeve, duke u përqendruar sidomos në portet dhe aeroportet.

Së fundmi, zbatimi i projekteve të veçanta do të fillojë vetëm ku kushtet e bashkëngjitura atyre (nëse ka) do të përmbushen.

Shtojca A: Kalendar i indikativ për tendrimin dhe kontraktimin

Projekti/ komponenti	Procedura indikative tenderuese	Data indikative për shpalljen e tendrit	Data indikative për firmosjen e kontratës
01 Rehabilitimi i institucioneve në varësi të Ministrisë së Drejtësisë			
Burgu i Korçës (ndërtimi)	Punime	T3 2005	T1 2006
Burgu i Korçës (mobiliteti/pajisjet)	Pajisje	T3 2006	T1 2007
Trajnimi i oficerëve të burgjeve	Grant	T2 2005	T4 2005
Qendra e Publikimeve Zyrtare (rehabilitimi)	Punime	T1 2006	T3 2006
Qendra e Publikimeve Zyrtare (pajisjet)	Pajisje	T2 2006	T3 2007
02 Forcimi i kapaciteteve për hetimin dhe ndëshkimin e krimit të organizuar			
Hetimi/ndjekja penale (asist. teknike dhe	Grant	T4 2005	T2 2006

trajnim)			
Pajisje për Gjykatën e Krimeve të Rënda	Pajisje	T4 2005	T2 2006
03 Mbështetje për Këshillin e Lartë të Drejtësisë dhe Inspektoratin e tij			
Asistencë teknike dhe trajnime	Grant	T2 2005	T4 2005
Mobilim dhe pajisje	Pajisje	T2 2005	T4 2005
04 Krijimi i një sistemi të drejtësisë për çështjet e tregtare dhe të miturit			
Sistemi i drejtësisë për të miturit (asist tek & trajn.)	Grant	T3 2005	T1 2006
Qendra e burgimit për të miturit (rehabilitim/ndërtim)	Punime	T4 2005	T2 2006
Qendra e burgimit për të miturit (mobilim/pajisje)	Pajisje	T1 2007	T3 2007
Sistemi i drejtësisë në çështjet tregtare (asistencë, trajnim)	Grant	T3 2005	T1 2006

Projekti/ komponenti	Procedura indikative tenderuese	Data indikative për shpalljen e tendrit	Data indikative për firmosjen e kontratës
Mbështetje e përgjithshme logjistike dhe teknike për Policinë e Shtetit Shqiptar			
Akademia e Policisë, garazhdi qendror dhe ofcina e mirëmbajtjes (rehabilitim)	Punime	T4 2005	T2 2006
Akademia e Policisë (asistencë teknike)	Grant	T4 2005	T2 2006
Garazhdi qendror dhe ofcina e mirëmbajtjes (mobilim/pajisje)	Pajisje	T4 2006	T1 2007
Godina e re PSH-së (rehabilitim)	Punime	T1 2005	T3 2005
Godina e re PSH-së dhe e Drejtorisë Rajonale Antitrafik (mobilimi/pajisjet)	Pajisje	T2 2006	T4 2006
Drejtoria e krimit të organizuar (asist. tekn&train)	Grant	T2 2006	T4 2006
Drejtoria e krimit të organizuar (pajisje)	Shmangie	T2 2006	T4 2006
Njësitë rajonale antitrafik (asis. tekn. dhe trajnime)	Grant	T2 2006	T4 2006
06 Bashkëpunimi ndërinstitucional në luftën kundër pastrimit të parave			
Lufta kundër pastrimit të parave (asist. tekn&trajn)	Grant	T2 2005	T4 2005
Mjediset e NJIF (rehabilitim/ndërtimi)	Punime	T4 2005	T2 2006
Sisteme IT (projektimi)	Shërbime	T4 2005	T2 2006
Sisteme IT (pajisjet)	Pajisje	T1 2007	T3 2007
07 Misioni i ndihmës policore të Komunitetit European (PAMECA-bis)			
PAMECA (asitenca teknike dhe trainime)	Grant	T3 2004	T4 2004
08 Mbështetja e Policisë Kufitare dhe autoritetet doganore në kufishqipëri.			
Pikat e kalimit të kufirit (rehabilitimit)	Punime	T2 2006	T4 2006
Trajnime dhe asistencë teknike	Për t'u vendosur	Për t'u vendosur	Për t'u vendosur

Pajisje për kontroll kufitar	Pajisje	T2 2006	T4 2006
09 Ndihmë për Ministrinë e Transportit dhe të Telekomunikacionit			
Asistencë teknike për PIU-n.	Shërbime	T1 2006	T3 2006
Supervizioni i ndërtimit të rrugëve Levan-Tepelenë	Shërbime	T1 2006	T3 2006
Studim për projektimin dhe standardet e ndërtimit të rrugëve	Shërbime	T3 2005	T1 2006
10 Mbështetje për Autoritetin Portual të Durrësit			
Supervizimi i terminalit të tragetëve	Shërbime	T4 2005	T2 2006
Masterplani	Shërbime	T3 2005	T1 2006
11 Mbështetje për zbatimin e marrëveshjes së ripranimit dhe të strategjisë kombëtare për migrimin			
Qendra për shtetasit e vendeve të treta të ripranuar dhe qendra për azilkërkuesit	Punime	T4 2005	T2 2006

Projekti/ i komponenti	Procedura indikative tenderuese	Data indikative për shpalljen e tenderit	Data indikative për firmosjen e kontratës
Qendra për shtetasit e vendeve të treta të ripranuar Qendrat për viktimat e trafikut (mobilimi/pajisjet)	Pajisjet	T1 2007	T3 2007
Ripranimi, azili dhe viktimat e trafikut (asistencë teknike edhe trainime)	Grant	T3 2005	T1 2006
12 Reforma në administratën publike			
AT për përmirësimin e ofrimit të shërbimeve publike	Shërbime/grant	T4 2005	T2 2006
Asistencë teknike për sistemin e trajnimit të Qeverisë shqiptare	Shërbime/grant	T1 2006	T3 2006
Pajisje IT për rritjen e komunikimit	Pajisje	T1 2007	T3 2007
Punime për rehabilitimin e Institutit të Trajnimit	Punime	T1 2006	T3 2006
13 Zhvillimi i auditimit të jashtëm			
Asistencë teknike për auditimin, çështjet juridike, planifikimi, trajnimi, burimet njerëzore , teknologjinë e komunikimit dhe të informacionit dhe përgjegjësinë financiare	Shërbime/grant	T2 2005	T4 2005
14 Programi për zhvillimin e komuniteteve lokale			
Programi i punës nr.1	Punime	T4 2005	T2 2006
Programi i punës nr.2	Punime	T2 2006	T4 2006
15 Krijimi i një sistemi të decentralizuar të AFP-së dhe të të mësuarit afatgjatë			
Asistencë teknike për çështjet e decentralizimit, trajnimin në nivel sistemi, trajnimin e menaxherëve të qendrave dhe mësuesve, përgatitja e librave mësimore dhe të punës	Shërbime	T1 2006	T3 2006
Skemë lokale granti	Grant	T1 2007	T3 2007
Punime për rehabilitimin e qendrave të AFP-së	Punime	T1 2007	T3 2007

Pajisje për shkollat/qendrat e AFP-së	Pajisje	T1 2007	T3 2007
16 Tempus			
Projekte të përbashkëta		T3 2004	T4 2005
Masa strukturore		T3 2004	T2/05-T1/06
Grante për vizitat individuale	Thirrje për Propozime	T3 2004	T2-3/05-T1/06
17. Menaxhimi i sistemit të mbetjeve të rrezikshme (faza II-ndërtimi i depozitës)			
Ndërtimi i depozitës së sigurtë për mbetjen e rrezikshme	Punime	T4 2006	T2 2007
Subvencioni i ndërtimit	Shërbime	T4 2006	T2 2007
18 Forcimi i sistemit të monitorimit mjedisor			
Projektimi, planifikimi dhe zbatimi	Shërbime	T3 2005	T1 2006
Pajisjet	Pajisje	T2 2006	T4 2006
19 Zhvillimi i qëndrueshëm dhe i integruar i korridorit Tiranë-Durrës			
Shih paragrafin 2.4 të fishës së projektit	Shërbime	T3 2005	T1 2006
20 Mbështetje për sistemin e regjistrimit të gjendjes civile			
Harwave dhe software IT	Pajisje	T1 2007	T3 2007
Asistencë teknike për menaxhimin e bazës së të dhënave të regjistrimit të gjendjes civile, duke përfshirë procedurat/instruksonet, trajnimin dhe zhvillimin strategjik, si dhe hedhjen e të dhënave	Shërbime/grant	T1 2006	T3 2006

Kjo pajisje është në fakt një sistem për përgjimin dhe lokalizimin e telefonave celularë, i cili kërkon leje speciale dhe një ofrim të kontrolluar. Pra nevojitet shmangia nga rregullat e prokurimit në fuqi.

Nb: Grantet do të jepen normalisht nëpërmjet thirrjeve për propozime, të hapura ose të kufizuara⁵, në varësi të tipit të detyrës. Grantet direkte do të jepen vetëm në rast të projekteve të menaxhuara bashkërisht siç parashikohet në rregulloren financiare dhe udhëzimin praktik.

5) Për organizatat ndërkombëtare ose institucionet e vendeve anëtare (p.sh. në rastin e marrëveshjeve të binjakëzimit).